TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2013. gada 26. septembrī*

Sabiedrību tiesības — Brīvība veikt uzņēmējdarbību — Vienpadsmitā direktīva 89/666/EEK — Grāmatvedības dokumentu publiskošana — Citā dalībvalstī reģistrētas kapitālsabiedrības filiāle — Naudas sods nepubliskošanas paredzētajā termiņā gadījumā — Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā — Tiesību uz aizstāvību ievērošanas princips — Sankcijas atbilstošs, efektīvs, samērīgs un preventīvs raksturs

Lieta C-418/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberlandesgericht Innsbruck* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 29. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 10. augustā, tiesvedībā

Texdata Software GmbH.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] (referents), M. Safjans [*M. Safjan*] un A. Prehala [*A. Prechal*],

ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs M. Aleksejevs [*M. Aleksejev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 27. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Texdata Software GmbH* vārdā – *N. Arnold* un *T. Raubal*, *Rechtsanwälte*,

— Austrijas valdības vārdā – *C. Pesendorfer* un *F. Koppensteiner*, pārstāvji,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *S. Ossowski*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā – *G. Braun* un *K.-P. Wojcik*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2013. gada 31. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LES 6. panta 1. un 3. punkta, LESD 49. un 54. panta, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. un 50. panta, 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 6. panta 2. punkta, Padomes 1968. gada 9. marta pirmās direktīvas 68/151/EEK par to, kā vienādošanas nolūkā koordinēt nodrošinājumus, ko dalībvalstis prasa no sabiedrībām Līguma 58. panta otrās daļas nozīmē, lai aizsargātu sabiedrību dalībnieku un trešo personu intereses (OV L 65, 8. lpp.; turpmāk tekstā – "Pirmā direktīva"), 6. panta, Padomes 1978. gada 25. jūlija Ceturtās direktīvas 78/660/EEK, kas pamatojas uz Līguma 54. panta 3. punkta g) apakšpunktu un attiecas uz noteiktu veidu sabiedrību gada pārskatiem (OV L 222, 11. lpp.), kura grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Direktīvu 2009/49/EK (OV L 164, 42. lpp.; turpmāk tekstā – "Ceturtā direktīva"), 60.a panta, kā arī Padomes 1983. gada 13. jūnija septītās direktīvas 83/349/EEK, kas pamatojas uz Līguma 54. panta 3. punkta g) apakšpunktu un attiecas uz konsolidētajiem pārskatiem (OV L 193, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Septītā direktīva"), 38. panta 6. punkta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir izteikts saistībā ar prasību, ko ir cēlusi *Texdata Software GmbH* (turpmāk tekstā – "*Texdata*"), lai apstrīdētu naudas sodu, ko tai noteikusi *Landesgericht Innsbruck* (Insbrukas Federālās zemes tiesa), lai sodītu to par pienākuma iesniegt šai tiesai, kuras uzdevums ir pārvaldīt komercreģistru, gada pārskatus neizpildi.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

3 ECPAK 6. panta ar nosaukumu "Tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu" 1. un 2. punktā ir paredzēts:

"1. Ikvienam ir tiesības, nosakot savu civilo tiesību un pienākumu vai jebkuras viņam izvirzītās apsūdzības pamatotību krimināllietā, uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu saprātīgos termiņos neatkarīgā un objektīvā ar likumu izveidotā tiesā. Tiesas spriedums pasludināms publiski, taču preses un publikas klātbūtne procesā var tikt aizliegta uz visu lietas izskatīšanas laiku vai tikai tās daļu tikumības apsvērumu, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības interesēs, ja to demokrātiskā sabiedrībā prasa nepilngadīgo intereses vai procesa dalībnieku privātās dzīves aizsardzība, vai arī tādā apmērā, kuru tiesa uzskata par absolūti nepieciešamu, ja lietas īpašajos apstākļos atklātība [publiskošana] apdraudētu tiesvedības intereses.

2. Ikviens, kas tiek apsūdzēts noziedzīgā nodarījumā, tiek uzskatīts par nevainīgu, kamēr viņa vaina nav pierādīta saskaņā ar likumu."

Savienības tiesības

Pirmā direktīva un Direktīva 2009/101/EK

4 Pirmā direktīva no 2009. gada 21. oktobra ir atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Direktīvu 2009/101/EK par to, kā vienādošanas nolūkā koordinēt nodrošinājumus, ko dalībvalstis prasa no sabiedrībām Līguma 48. panta otrās daļas nozīmē, lai aizsargātu sabiedrību dalībnieku un trešo personu intereses (OV L 258, 11. lpp.).

5 Direktīvas 2009/101 2. panta f) punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka šīs direktīvas 1. pantā minēto sabiedrību atklātības [publiskošanas] pienākums attiecas vismaz uz grāmatvedības dokumentiem katram finanšu gadam, kas obligāti ir jāpublisko saskaņā ar tostarp Ceturto un Septīto direktīvu.

6 Minētās direktīvas 7. panta a) punktā, kura formulējums ir identisks Pirmās direktīvas 6. panta a) punkta formulējumam, ir noteikts, ka dalībvalstis nosaka [atbilstošas sankcijas] vismaz gadījumos, ja [nav publiskoti] grāmatvedības dokumenti, kā noteikts Direktīvas 2009/101 2. panta f) punktā.

Ceturtā direktīva

7 Saskaņā ar Ceturtās direktīvas 47. pantu pienācīgi apstiprinātus gada pārskatus un gada ziņojumu, kā arī tās personas atzinumu, kas ir atbildīga par pārskatu revīziju, publicē atbilstoši katras dalībvalsts tiesību aktiem saskaņā ar [Pirmās direktīvas] 3. pantu.

8 Ceturtās direktīvas 60.a pantā ir noteikts:

"Dalībvalstis nosaka noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par tādu valsts noteikumu pārkāpumiem, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un veic visus pasākumus, kuri vajadzīgi, lai nodrošinātu to izpildi. Paredzētajām sankcijām jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām."

Vienpadsmitā direktīva 89/666/EEK

9 Padomes 1989. gada 21. decembra Vienpadsmitajā direktīvā 89/666/EEK par informācijas sniegšanas prasībām attiecībā uz filiālēm, ko kādā dalībvalstī atvērušas noteiktu veidu sabiedrības, uz kurām attiecas citas valsts tiesību akti (OV L 395, 36. lpp.; turpmāk tekstā – "Vienpadsmitā direktīva"), attiecas uz kapitālsabiedrību filiālēm. Atbilstoši tās preambulas pirmajam, ceturtajam un devītajam apsvērumam:

"[..] lai sabiedrībām, kas minētas Līguma 58. pantā, atvieglotu iespējas brīvi veikt uzņēmējdarbību, [Līguma] 54. panta 3. punkta g) apakšpunkts un vispārīgā programma par ierobežojumu atcelšanu attiecībā uz tiesībām veikt uzņēmējdarbību paredz to garantiju koordinēšanu, kas dalībvalstīs prasītas no sabiedrībām, lai aizsargātu dalībnieku un citu personu intereses;

[..]

[..] tā kā koordinācijas trūkums attiecībā uz filiālēm, jo īpaši atklātības [publiskošanas] jomā, rada akcionāru un trešo personu aizsardzības atšķirības starp sabiedrībām, kas citās dalībvalstīs atver filiāles, un tām, kas tajās veido meitasuzņēmumus;

[..]

[..] tā kā pēc valstu tiesību aktu koordinācijas attiecībā uz sabiedrību grāmatvedības dokumentu sagatavošanu, revīziju un atklātību [publiskošanu] vairs nav pamatojuma valstu noteikumiem par to grāmatvedības dokumentu atklātību [publiskošanu], kas attiecas uz filiālēm; [..] tāpēc pietiek ar to, ka filiāles reģistrā nodod atklātībā [publisko] grāmatvedības dokumentus, ko revidējusi un nodevusi atklātībā [publiskojusi] sabiedrība."

10 Vienpadsmitās direktīvas 1. panta 1. un 2. punkta redakcija ir šāda:

"1. Tādas filiāles dokumentus un datus, ko dalībvalstī atvērusi sabiedrība, kuru regulē citas dalībvalsts tiesību akti un uz kuru attiecas [Pirmā direktīva], nodod atklātībā [publisko] saskaņā ar minētās direktīvas 3. pantu, ievērojot tās dalībvalsts tiesību aktus, kurā filiāle atrodas.

2. Ja atklātības [publiskošanas] prasības attiecībā uz filiāli atšķiras no tām, kas attiecas uz sabiedrību, darījumos, kurus veic ar filiāli, ievēro tās atklātības [publiskošanas] prasības, kas attiecas uz filiāli."

11 Saskaņā ar Vienpadsmitās direktīvas 2. panta 1. punkta g) apakšpunkta un 3. panta normām, lasot tās kopā, obligātā atklātība [publiskošana], kas paredzēta tās 1. pantā, attiecas tikai uz grāmatvedības dokumentiem, kas sagatavoti, revidēti un nodoti atklātībā [publiskoti] saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kuri regulē sabiedrību, atbilstoši tostarp Ceturtajai un Septītajai direktīvai.

12 Šīs direktīvas 12. pantā ir paredzēts, ka "[d]alībvalstis paredz attiecīgus sodus gadījumos, kad dati, kas norādīti 1., 2., 3. [..] pantā, nav nodoti atklātībā [publiskoti] [..]".

Austrijas tiesības

13 Atbilstoši Austrijas Sabiedrību kodeksa (*Unternehmensgesetzbuch dRBl* 219/1897, turpmāk tekstā – "*UGB*") tā redakcijā, kas bija piemērojama pamatlietā, 277. panta 1. punktam kapitālsabiedrību likumiskajiem pārstāvjiem par komercreģistru kompetentā tiesā [kapitāl]sabiedrības reģistrācijas vietā ir jāiesniedz gada pārskats, ziņojums par uzņēmuma stāvokli, kā arī attiecīgajā gadījumā citi ziņojumi par sabiedrības pārvaldību, kad tie ir tikuši pārbaudīti pilnsapulcē, un katrā ziņā ne vēlāk kā deviņus mēnešus pēc bilances noslēgšanas, kopā ar apstiprinājumu vai apstiprinājuma atteikumu vai lēmuma šajā ziņā pieņemšanas atlikšanu.

14 *UGB* 280.a pantā ar nosaukumu "Ārvalstu kapitālsabiedrību filiāļu publiskošana" ir noteikts, ka ārvalstu kapitālsabiedrību filiāļu pārstāvjiem vācu valodā saskaņā ar *UGB* 277., 281. un 282. pantu jāpublisko oficiālie grāmatvedības dokumenti, kas ir pārbaudīti un publiskoti saskaņā ar tiesībām, ko piemēro sabiedrības galvenās reģistrācijas vietā.

15 *UGB* 283. panta ar nosaukumu "Naudas sodi", kas grozīts ar 2011. gada Budžeta atbalsta likumu (*Budgetbegleitgesetz*, *BGBl.* I, 111/2010; turpmāk tekstā – "*BBG*"), redakcija ir šāda:

"1. Neskarot vispārējos komerctiesību noteikumus, valdes biedriem vai likvidatoriem atbilstošos termiņos ir jāievēro [..] 277.–280. pants, valdes biedriem ir 270. pants un, ja runa ir par ārvalstu kapitālsabiedrības [Austrijas] valsts filiāli, tās pilnvarotajiem pārstāvjiem ir jāievēro [..] 280.a pants, pretējā gadījumā tiesa piemēro viņiem naudas sodu no EUR 700 līdz EUR 3600 apmērā. Šāds naudas sods ir jāpiemēro, kad beidzas publiskošanas termiņš. Tā piemērošana ir jāatkārto ik pēc diviem mēnešiem tik ilgi, kamēr minētās struktūras nav izpildījušas savus pienākumus.

2. Ja 1. punktā paredzētā publiskošana nav veikta līdz pēdējai paredzētā termiņa dienai un ciktāl publiskošana tiesā nav notikusi dienu pirms rīkojuma par naudas soda noteikšanu izdošanas, ar rīkojumu bez iepriekšējas procedūras ir jānosaka naudas sods EUR 700 apmērā. Šāda pasākuma piemērošana nav veicama, ja 1. punktā minētajai struktūrai acīmredzami nav bijis iespējams laikus veikt publiskošanu neparedzēta un nepārvarama notikuma dēļ. Šādā gadījumā un ciktāl publiskošana vēl nav veikta, rīkojuma izpilde tiek apturēta uz četrām nedēļām, sākot no tā notikuma beigām, kas liedza publiskošanu. Rīkojumi, ar kuriem tiek noteikts naudas sods, ir jāpaziņo tāpat kā prasības. Attiecīgajai struktūrai ir 14 dienu termiņš, lai rīkojumu apstrīdētu, pretējā gadījumā tas kļūst galīgs. Apelācijas sūdzībā ir jāizklāsta 1. punktā paredzēto pienākumu neizpildes attaisnojoši iemesli. *Restitutio in integrum* var tikt piešķirta gadījumā, ja ir beidzies apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš [..]. Ja apelācijas sūdzība ir iesniegta novēloti vai tajā nav ietverts nekāds pamatojums, tā ir noraidāma ar nolēmumu.

3. Laikus iesniegta pamatota apelācijas sūdzība rīkojumu par naudas soda noteikšanu padara par nepiemērojamu. Par naudas soda noteikšanu ir jālemj parastās procedūras ietvaros, pieņemot nolēmumu. Ja nav iemesla procedūru slēgt, bez iepriekšēja brīdinājuma var tikt noteikts naudas sods no EUR 700 līdz EUR 3600 apmērā. Attiecīgajai struktūrai saistībā ar parastajā procedūrā noteikto naudas sodu ir pārsūdzības tiesības [..].

4. Ja divus mēnešus pēc paredzētā termiņa pēdējās dienas publiskošana joprojām nav veikta, ir jānosaka jauns naudas sods EUR 700 apmērā. Ja arī turpmāk netiek izpildīts publiskošanas pienākums, tas pats attiecas uz katru nākamo divu mēnešu laikposmu; ja šī naudas soda piespriešana tiek pārsūdzēta, lēmums par naudas soda noteikšanu ir jāpublicē.

[..]

6. Naudas sodi ir jāmaksā arī tad, ja sodītās personas savu pienākumu ir izpildījušas vai ja šī pienākuma izpilde ir kļuvusi neiespējama.

7. Pienākumi, kas uzlikti likumīgajiem pārstāvjiem atbilstoši [..] 277.–280.a pantam, ir attiecināmi arī uz sabiedrību. Ja sabiedrība nepilda šos pienākumus ar savu struktūru starpniecību, tai pašai vienlaikus ir jāpiesprież maksāt naudas sodu, pēc analoģijas piemērojot 1.–6. punktu."

16 No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka atbilstoši *UGB* 283. panta reformas pārejas noteikumiem šis pants tā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar *BBG*, stājās spēkā 2011. gada 1. janvārī un varēja tikt piemērots tikai pārkāpumiem, kas izdarīti pēc šī datuma. Tomēr no *BBG* valdības projekta paskaidrojumiem izriet, ka gadījumā, ja publiskošanas pienākums nav izpildīts no 2011. gada 1. janvāra līdz 2011. gada 28. februārim ieskaitot, naudas soda procedūra varēja tikt uzsākta agrākais 2011. gada 1. martā un tikai ar rīkojuma izdošanu.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

17 Sabiedrība ar ierobežotu atbildību *Texdata* ir reģistrēta Vācijā un darbojas datorprogrammu tirdzniecības un izstrādes jomā. Tā savu darbību Austrijā īsteno, izmantojot filiāli, kura 2008. gada 4. martā reģistrēta Austrijas komercreģistrā kā citā dalībvalstī reģistrētas sabiedrības filiāle.

18 Ar diviem 2011. gada 5. maija rīkojumiem *Landesgericht Innsbruck*, piemērojot *UGB* 283. panta 2. punktu tā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar *BBG*, minētajai sabiedrībai noteica divus naudas sodus, katru EUR 700 apmērā, jo tā paredzētajā termiņā nav iesniegusi gada pārskatus par diviem finanšu gadiem, kas beigušies attiecīgi 2008. gada 31. decembrī un 2009. gada 31. decembrī, proti, saskaņā ar pārejas noteikumiem, vai nu līdz 2011. gada 28. februārim, vai arī līdz šī rīkojuma izdošanas dienai.

19 2011. gada 23. maijā *Texdata* šajā pašā tiesā laikus cēla divas prasības par minētajiem rīkojumiem. Savu prasību pamatojumā tā apgalvoja, pirmkārt, ka sankciju noteikšana bez iepriekšēja brīdinājuma par *UGB* 283. pantā, tā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar *BBG*, paredzētā publiskošanas pienākuma pārkāpumu, bija prettiesiska un, otrkārt, gada pārskati paredzētajā termiņā tika iesniegti *Amtsgericht Karlsruhe* [Karlsrūes pirmās instances tiesā] (Vācija), kas, ņemot vērā sabiedrības juridisko adresi, ir kompetenta teritoriālā ziņā, un ka tie jau sen bija pieejami, izmantojot šīs tiesas elektronisko datu pārraidi.

20 Tajā pašā dienā *Texdata* iesniedza attiecīgos gada pārskatus *Landesgericht Innsbruck*, kura tos komercreģistrā iekļāva 2011. gada 25. un 26. maijā.

21 Ar diviem 2011. gada 25. maija lēmumiem minētā tiesa nolēma atzīt par nepiemērojamiem 2011. gada 5. maijā izdotos rīkojumus, jo apelācijas sūdzības tika iesniegtas laikus. Tomēr, ņemot vērā, ka strīdus gada pārskati tika iesniegti pēc paredzētā termiņa beigām, šī pati tiesa parastās procedūras ietvaros no jauna noteica divus naudas sodus tādā pašā apmērā, pamatojoties uz *UGB* 283. panta tā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar *BBG*, 3. un 7. punktu.

22 Izskatot *Texdata* apelācijas sūdzību par minētajiem lēmumiem, iesniedzējtiesa šaubās par to, vai Austrijas sankciju tiesiskais regulējums, kas izriet no 2011. gada ieviestajiem grozījumiem un kurā ir paredzēts, ka naudas sods nekavējoties ir nosakāms sabiedrībai, kas kompetentajā tiesā nav iesniegusi savus gada pārskatus, atbilst Savienības tiesībām.

23 Minētā tiesa norāda, ka pirms 2011. gada reformas Austrijas tiesās, kuras bija atbildīgas par komercreģistru pārvaldi, bija iedibinājusies prakse, saskaņā ar kuru, sākot no *UGB* 277. un 283. pantā paredzētā deviņu mēnešu termiņa pārsniegšanas dienas, pienākumu nepildošajai sabiedrībai tika nosūtīta neformāla brīdinājuma vēstule, dodot tai papildu četru nedēļu termiņu. Pēc šī termiņa beigām, ja pienākumu neizpilde joprojām pastāvēja, tika nosūtīta otra brīdinājuma vēstule, norādot uz naudas soda draudiem, [aicinot] noteiktā termiņā iesniegt visus gada pārskatus vai pierādīt, ka šis pienākums nepastāv. Tiesas naudas sodu noteica tikai tad, ja arī šis pēdējais solis bija neveiksmīgs un neviens šķērslis publiskošanas pienākuma izpildei netika izvirzīts.

24 Iesniedzējtiesa norāda šādus faktus, kurus tā uzskata par "strukturāliem deficītiem", kas piemīt valsts procedūrām, proti, pirmkārt, pārmērīgas formālās prasības, kas izriet, no vienas puses, no novēlotu vai nepamatotu sūdzību noraidīšanas, un, no otras puses, aizlieguma iesniegt jaunus pamatus apelācijas instancē, izņemot atvainojamas neizpildes gadījumā; otrkārt, garantijas, ka tiks noturēta tiesas sēde, neesamība; treškārt, tiesību uz aizstāvību pārkāpums, kas izriet no iespējas iesniegt apsvērumus, pirms tiek noteikts naudas sods neesamības; ceturtkārt, atbildības tiesiskās prezumpcijas izmantošanas, kā rezultātā pierādīšanas pienākums tiek noteikts sabiedrībai; piektkārt, neatbilstošs prasības celšanas termiņš un iepriekšēja brīdinājuma neesamība, kā rezultātā tiek radīta citās dalībvalstīs reģistrēto sabiedrību tiesiskā nenoteiktība, kā arī, sestkārt, tas, ka turpinātas pienākumu neizpildes gadījumā var tikt noteikti jauni naudas sodi, lai gan sākotnējie lēmumi par naudas sodu neiegūst *res judicata* spēku.

25 Šādos apstākļos *Oberlandesgericht Innsbruck* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Savienības tiesībām to pašreizējā attīstības stadijā, it īpaši

[a)] brīvībai veikt uzņēmējdarbību LESD 49. un 54. pantā,

[b)] vispārējam efektīvas tiesību aizsardzību tiesā principam (LES 6. panta 3. punkts) (efektivitātes princips),

[c)] principam par tiesībām tikt uzklausītam atbilstoši [Hartas] 47. panta [otrajai daļai] (LES 6. panta 1. punkts) un [ECPAK] 6. panta 2. punktam (LES 6. panta 1. punkts),

[d)] [Hartas] 50. pantā paredzētajam *ne bis in idem* principam vai

[e)] sankciju nosacījumiem publiskošanas procedūrā atbilstoši [Pirmās direktīvas] 6. pantam, [Ceturtās direktīvas] 60.a pantam un [Septītās direktīvas] 38. panta 6. punktam,

ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru, ja netiek ievērots likumā noteiktais deviņu mēnešu termiņš gada pārskatu sagatavošanai un iesniegšanai kompetentajā tiesā, kas pārvalda [komerc]reģistru:

— bez iepriekšējas iespējas sniegt paskaidrojumus par publiskošanas pienākumu un iespējamajiem pienākuma neizpildes iemesliem, it īpaši, iepriekš nepārbaudot, vai šis gada pārskats jau faktiski nav iesniegts galvenās juridiskās adreses kompetentajā tiesā, kas pārvalda [komerc]reģistru, un

— bez iepriekšēja, individuāla brīdinājuma sabiedrībai vai struktūrām, kas pilnvarotas to pārstāvēt, izpildīt publiskošanas pienākumu,

tiesa, kas pārvalda [komerc]reģistru, nekavējoties, ja nav pierādījumu par pretējo, uzliek sabiedrībai un katrai struktūrai, kas pilnvarota to pārstāvēt, minimālo naudas sodu EUR 700 apmērā, pieņemot, ka sabiedrība un tās struktūras ir vainojamas publiskošanas pienākuma nepildīšanā, un par katriem diviem nākamajiem nokavējuma mēnešiem atkārtoti piemēro kārtējo minimālo naudas sodu EUR 700 apmērā sabiedrībai un katrai struktūrai, kas pilnvarota to pārstāvēt, joprojām pieņemot – ja nav pierādījumu par pretējo –, ka sabiedrība un tās struktūras ir vainojamas publiskošanas pienākuma nepildīšanā?"

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

26 Pirmām kārtām, Austrijas valdība izvirza lūguma snieg prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību, apgalvojot, ka iesniedzējtiesa pamatlietā piemērojamo valsts tiesisko regulējumu ir izklāstījusi neprecīzi un līdz ar to šķiet maz ticami, ka Tiesa uz uzdotajiem jautājumiem varētu sniegt noderīgu, nevis tikai hipotētisku atbildi.

27 Turklāt atbilstoši minētās valdības uzskatam no minētā lūguma, it īpaši no jautājumiem saistībā ar efektivitātes principu, izriet, ka Tiesai tiek lūgts interpretēt valsts tiesības. Tomēr tikai dalībvalstu tiesām esot pienākums noteikt, vai atbilstošais valsts tiesiskais regulējums konkrēti atbilst prasībām līdzvērtības un efektivitātes jomā.

28 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai LESD 267. pantā noteiktās procedūras pamatā ir funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu un Tiesa ir pilnvarota vienīgi lemt par šajā pantā noteikto Savienības tiesību aktu interpretāciju vai spēkā esamību. Tādēļ Tiesai nav jāvērtē valsts tiesību normu interpretācija vai jāspriež par to, vai iesniedzējtiesas sniegtā interpretācija ir pareiza (skat. it īpaši 2007. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-220/05 *Auroux* u.c., Krājums, I-385. lpp., 25. punkts; 2010. gada 7. oktobra spriedumu lietā C-515/08 *dos Santos Palhota* u.c., Krājums, I-9133. lpp., 18. punkts, kā arī 2010. gada 21. oktobra spriedumu lietā C-81/09 *Idryma Typou*, Krājums, I-10161. lpp., 35. punkts).

29 No tā izriet, ka Tiesai ir jāņem vērā faktiskais un tiesiskais konteksts, kādā pieņemti iesniedzējtiesas uzdotie prejudiciālie jautājumi (2004. gada 29. aprīļa spriedums apvienotajās lietās C-482/01 un C-493/01 *Orfanopoulos* un *Oliveri*, *Recueil*, I-5257. lpp., 42. punkts, un 2009. gada 23. aprīļa spriedums apvienotajās lietās C-378/07 *Angelidaki* u.c., Krājums, I-3071. lpp., 48. punkts). Līdz ar to ir jāņem vērā tā Austrijas tiesību normu interpretācija, kas izriet no lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un kura ir Tiesai uzdotā jautājuma premisa.

30 Runājot par argumentu, saskaņā ar kuru Tiesai ir lūgts interpretēt valsts tiesības, atliek konstatēt, ka no paša prejudiciālā jautājuma formulējuma izriet, ka tajā ir lūgts interpretēt Savienības tiesību normas un tiesību principus.

31 Otrām kārtām, Apvienotās Karalistes valdība, skaidri neizvirzot iebildi par nepieņemamību, norāda, ka noteiktas prejudiciālā jautājuma daļas nav nozīmīgas pamatlietas risinājumam, vai nu tādēļ, ka tajās ir atsauces uz direktīvām, kas izskatāmās lietas apstākļos nav piemērojamas, vai arī tādēļ, ka tās attiecas uz situācijām, kuras pamatlietā nav radušās.

32 It īpaši minētā valdība norāda, ka, pirmkārt, Pirmā un Septītā direktīva pamatlietas apstākļiem nav piemērojamas, turpretī ir piemērojama Vienpadsmitā direktīva, kuru iesniedzējtiesa nav minējusi.

33 Otrkārt, Tiesai nevajadzētu ņemt vērā Austrijas tiesiskā regulējuma normas, kurās ir paredzēta iespēja gan piemērot naudas sodus vienlaicīgi sabiedrībai un to pārstāvošajām struktūrām, gan noteikt jaunus naudas sodus pēc katra divu mēnešu laikposma, ja pienākuma neizpilde turpinās, tiktāl, ciktāl tās atbilstoši pamatlietas apstākļiem izrādās nepiemērojamas.

34 Apvienotās Karalistes valdība pauž arī šaubas attiecībā uz iespēju no 2011. gada 1. janvāra spēkā esošo valsts tiesisko regulējumu ar atpakaļejošu spēku piemērot pienākuma iesniegt pārskatus par finanšu gadiem, kuru beigu datums bija attiecīgi 2008. gada 31. decembris un 2009. gada 31. decembris, neizpildei.

35 Runājot par izvirzīto tiesību normu atbilstību, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka apstāklis, ka valsts tiesa prejudiciālo jautājumu ir formulējusi, atsaucoties uz noteiktām Savienības tiesību normām, neliedz Tiesai sniegt šai tiesai visus interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izspriežot tajā iztiesājamo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā uz tiem atsaukusies (skat. it īpaši 2006. gada 21. februāra spriedumu lietā C-152/03 *Ritter-Coulais*, Krājums, I-1711. lpp., 29. punkts; 2011. gada 10. februāra spriedumu apvienotajās lietās no C-307/09 līdz C-309/09 *Vicoplus* u.c., Krājums, I-453. lpp., 22. punkts, kā arī 2012. gada 22. marta spriedumu lietā C-248/11 *Nilaş* u.c., 31. punkts). Šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas, un tostarp no lēmuma par prejudiciālo jautājumu uzdošanu pamatojuma, ir tiesības izdalīt tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu (skat. 2009. gada 27. oktobra spriedumu lietā C-115/08 *ČEZ*, Krājums, I-10265. lpp., 81. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Idryma Typou*, 31. punkts).

36 Līdz to Apvienotās Karalistes valdības pirmais arguments nevar ietekmēt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.

37 Runājot par hipotētiskām situācijām, ir jānorāda, ka šī sprieduma 33. punktā aprakstītos valsts tiesiskās regulējuma elementus iesniedzējtiesa tostarp ir izvirzījusi, lai pārbaudītu to atbilstību *ne bis in idem* principam.

38 Minētais princips paredz, ka nevienu nedrīkst atkārtoti tiesāt vai sodīt krimināllietā par nodarījumu, par kuru viņš saskaņā ar tiesību aktiem Savienībā jau ticis attaisnots vai notiesāts ar galīgu spriedumu.

39 Tādējādi, kā izriet no šī sprieduma 18.–21. punktā apkopotajiem un *Texdata* un Austrijas valdības tiesas sēdē apstiprinātajiem faktiem, šai sabiedrībai ir piespriests samaksāt divus naudas sodus, kuri attiecās uz diviem atsevišķiem laikposmiem, proti, 2008. un 2009. gadu. Tā kā *Texdata* savu publiskošanas pienākumu izpildīja neilgi pēc apstrīdēto rīkojumu izdošanas, attiecībā uz šiem laikposmiem sankciju vairākkārtēja noteikšana nenotika.

40 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka d) apakšpunktā uzdotais jautājums, kas attiecas uz *ne bis in idem* principa interpretāciju, ir nepieņemams.

41 Visbeidzot, runājot par apgalvoto attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma piemērošanu ar atpakaļejošu spēku, Tiesa jau ir nospriedusi, ka *ratione temporis* piemērojamo valsts tiesību normu noteikšana ir valsts tiesību interpretācijas jautājums, kurš Tiesas, kuras pienākums ir izskatīt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kompetencē neietilpst (2010. gada 21. oktobra spriedums lietā C-467/08 *Padawan*, Krājums, I-10055. lpp., 24. punkts).

42 No iepriekš izklāstītā izriet, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams, izņemot jautājuma d) apakšpunktu, kurš attiecas uz *ne bis in idem* principa interpretāciju.

Par prejudiciālo jautājumu

Par piemērojamajām tiesību normām

43 Lai iesniedzējtiesai sniegtu noderīgu atbildi, un ņemot vērā šī sprieduma 35. punktā atgādināto judikatūru, vispirms ir jānosaka, vai to direktīvu tiesību normas, kuru interpretāciju iesniedzējtiesa lūdz, ir piemērojamas tādā situācijā, kāda tiek aplūkota pamatlietā, kurā Vācijā reģistrētas kapitālsabiedrības Austrijā esoša filiāle nav izpildījusi savu pienākumu publiskot savus gada pārskatus par 2008. un 2009. gadu.

44 Šajā ziņā ir jāsecina, ka šāda situācija konkrēti tiek reglamentēta Vienpadsmitajā direktīvā un, precīzāk, tās 1. pantā, kurā būtībā ir paredzēts, ka tādas filiāles dokumentus, kā pamatlietā aplūkotā, publisko, ievērojot tās dalībvalsts tiesību aktus, kurā filiāle atrodas, un tās 12. pantā, saskaņā ar kuru dalībvalstis paredz attiecīgas sankcijas gadījumos, kad tostarp šīs direktīvas 1. pantā paredzētā publiskošana nav veikta.

45 Ņemot vērā minēto tiesību normu specifisko raksturu attiecībā pret pamatlietas apstākļiem, ir jāuzskata, ka šo strīdu reglamentē šīs pašas tiesību normas, izņemot Direktīvas 2009/101 tiesību normas, kā arī Ceturtā un Septītā direktīva, kurā, protams, arī ir paredzēti publiskošanas pienākumi, bet kuras neattiecas tik specifiski uz tādu situāciju kā pamatlietā aplūkotā.

46 No iepriekš izklāstītā izriet, ka prejudiciālais jautājums ir izprotams tādējādi, ka tā mērķis būtībā ir noskaidrot, vai Savienības tiesības, tostarp LESD 49. un 54. pants, efektīvas tiesību aizsardzības tiesā un tiesību uz aizstāvību principi, kā arī Vienpadsmitās direktīvas 12. pants ir interpretējami tādējādi, ka tie ir pret tādu valsts tiesisko regulējumu, kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru grāmatvedības dokumentu publiskošanai paredzētā deviņu mēnešu termiņa pārsniegšanas gadījumā kapitālsabiedrībai, kuras filiāle atrodas attiecīgajā dalībvalstī, nekavējoties tiek noteikts minimālais naudas sods EUR 700 apmērā, turklāt tas tiek darīts bez iepriekšējas brīdinājuma vēstules, un nedodot tai iespēju paust savu nostāju par apgalvoto pienākumu neizpildi.

47 Pamatlietā aplūkotā tiesiskā regulējuma sakarā, kura mērķis ir sodīt ārvalstu kapitālsabiedrības filiāles par pienākuma publiskot to gada pārskatus neievērošanu – pienākums, kurš ir saskaņots atbilstoši Vienpadsmitajai direktīvai –, pirmkārt, ir jāatbild uz jautājuma e) apakšpunktu, kas attiecas uz minētās direktīvas interpretāciju. Otrkārt, ir jāizvērtē jautājuma a) apakšpunkts, proti, vai minētais tiesiskais regulējums nozīmē LESD 49. un 54. pantā paredzētās brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu. Treškārt, ir jāatbild uz jautājuma b) un c) apakšpunktu, kuri attiecas uz efektīvas tiesību aizsardzības tiesā un tiesību uz aizstāvību principu piemērojamību un iespējamo pārkāpumu.

Par vienpadsmito direktīvu

48 Filiāļu, kuras vienā dalībvalstī izveidojušas sabiedrības, kas dibinātas atbilstoši citas dalībvalsts tiesībām, pienākums veikt publiskošanu ir paredzēts Vienpadsmitās direktīvas 1. pantā. Šis pienākums Austrijas tiesībās ir transponēts atbilstoši *UGB* 277. panta 1. punktam un 280.a pantam.

49 Vienpadsmitās direktīvas 12. pantā dalībvalstu ziņā ir atstāts jautājums par atbilstošu sankciju, kas piemērojamas grāmatvedības dokumentu nepubliskošanas gadījumā, pieņemšanu. Tomēr minētajā direktīvā nav sīkāk reglamentēts, kā minētās valsts sankcijas būtu nosakāmas, un tostarp nav arī norādīts neviens skaidri noteikts kritērijs šādu sankciju samērīguma novērtēšanai.

50 Šādos apstākļos ir noderīgi atgādināt, ka, saglabājot izvēli noteikt sankcijas, dalībvalstīm tostarp jāraugās, lai par Savienības tiesību pārkāpumiem tiktu noteiktas sankcijas, kuras ir efektīvas, samērīgas un ar preventīvu raksturu (šajā ziņā skat. 2005. gada 3. maija spriedumu apvienotajās lietās C-387/02, C-391/02 un C-403/02 *Berlusconi* u.c., Krājums, I-3565. lpp., 65. punkts).

51 Tiesa tostarp ir nospriedusi, ka sankciju stingrībai jāatbilst pārkāpumu, kas ar tām tiek sodīti, smagumam, it īpaši nodrošinot patiešām preventīvu ietekmi, tai pašā laikā ievērojot vispārējo samērīguma principu (skat. pēc analoģijas 2013. gada 25. aprīļa spriedumu lietā C-81/12 *Asociaţia Accept*, 63. punkts un tajā minētā judikatūra).

52 Šajā ziņā valsts tiesību normās paredzētie pasākumi nedrīkst pārsniegt šajās tiesību normās leģitīmi paredzēto mērķu sasniegšanai atbilstošo un vajadzīgo, ar nosacījumu, ka gadījumā, ja iespējams izvēlēties starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas mazāk ierobežojošais un radītās neērtības nedrīkst būt nesamērīgas salīdzinājumā ar sasniedzamajiem mērķiem (šajā ziņā skat. 2010. gada 9. marta spriedumu apvienotajās lietās C-379/08 un C-380/08 *ERG* u.c., Krājums, I-2007. lpp., 86. punkts, kā arī 2012. gada 9. februāra spriedumu lietā C-210/10 *Urbán*, 24. punkts).

53 Izskatāmajā lietā ir jānorāda, ka gan no LESD 50. panta 2. punkta g) apakšpunkta, kas bija pamats direktīvu par sabiedrību tiesībām pieņemšanai, gan no Vienpadsmitās direktīvas preambulas ceturtā apsvēruma izriet, ka sabiedrību publiskošanas mērķis ir aizsargāt gan dalībnieku, gan trešo personu intereses.

54 Tiesai jau ir bijusi iespēja nospriest, ka tas, ka gada pārskatiem ir jāsniedz patiess priekšstats par attiecīgās sabiedrības aktīviem un pasīviem, finanšu stāvokli, kā arī rezultātiem, ir pamatprincips (skat. 1996. gada 27. jūnija spriedumu lietā C-234/94 *Tomberger*, *Recueil*, I-3133. lpp., 17. punkts, kas labots ar 1997. gada 10. jūlija rīkojumu; 2003. gada 7. janvāra spriedumu lietā C-306/99 *BIAO*, *Recueil*, I-1. lpp., 72. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Berlusconi* u.c., 54. punkts). To publicēšanas mērķis galvenokārt ir informēt trešās personas, kas pietiekami labi nepārzina vai nevar pārzināt minētās sabiedrības grāmatvedības un finanšu stāvokli (1997. gada 4. decembra spriedums lietā C-97/96 *Daihatsu Deutschland*, *Recueil*, I-6843. lpp., 22. punkts).

55 Iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai, piemērojot *UGB* 283. pantā, kas grozīts ar *BBG*, paredzēto sankciju tiesisko regulējumu, pienākuma publiskot grāmatvedības dokumentus pārkāpums tiek sodīts materiālos un procesuālos apstākļos, kas šai sankcijai piešķir efektīvu, samērīgu un preventīvu raksturu. Tomēr Tiesa var sniegt valsts tiesai Savienības tiesību interpretāciju, kas tai var būt noderīga, pieņemot nolēmumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Asociaţia Accept*, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

56 Izskatāmajā lietā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka attiecīgajā tiesiskajā regulējumā tajā daļā, kas ir nozīmīga pamatlietā, ir paredzēts, ka grāmatvedības dokumentu nepubliskošanas, vēlākais, deviņus mēnešus pēc bilances noslēgšanas datuma gadījumā, tiesai, kas ir atbildīga par komercreģistra pārvaldīšanu, ir pienākums – bez brīdinājuma un bez iespējas iepriekš tikt uzklausītai – ar rīkojumu konkrētajai sabiedrībai noteikt minimālo naudas sodu EUR 700 apmērā. Konkrētajai sabiedrībai ir 14 dienu termiņš, lai par rīkojumu iesniegtu pamatotu apelācijas sūdzību, kas minēto rīkojumu padara nepiemērojamu un ar ko tiek uzsākta parastā procedūra. Ja apelācijas sūdzība ir nepamatota, var tikt noteikts naudas sods no EUR 700 līdz EUR 3600 apmērā, pieņemot nolēmumu.

57 Pirmkārt, runājot par naudas soda minimālo apmēru, proti, EUR 700, kas publiskošanas paredzētajā termiņā neesamības gadījumā tiek noteikts automātiski, ir jānorāda, ka atbilstoši Komisijas uzskatam šāda summa atbilst vidējam dalībvalstīs par publiskošanas pienākuma pārkāpumu paredzētajai summai. Kā pamatoti norāda šī iestāde, šīs sankcijas stingrība ir jālīdzsvaro ar finanšu interesēm un riskiem, kādiem var būt pakļauti komercdarbības partneri un ieinteresētās personas, ja sabiedrības faktiskā finanšu situācija netiek publiskota. Šādos apstākļos iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai noteiktā summa nav pārmērīgi liela salīdzinājumā ar izvirzīto leģitīmo mērķi.

58 Runājot par valsts tiesu, kuru pienākums ir piemērot minēto naudas sodu, nespēju atkāpties no tās minimālās summas, ņemot vērā konkrētos izskatāmās lietas apstākļus, pietiek ar to, ka konkrētā sabiedrība par tai noteikto naudas sodu iesniedz pamatotu apelācijas sūdzību, lai tiktu uzsākta parastā procedūra, kura kompetentajai tiesai ļauj ņemt vērā izskatāmās lietas konkrētos apstākļus.

59 Otrkārt, runājot par deviņu mēnešu termiņu, sākot no bilances noslēgšanas datuma, kurā publiskošana ir jāveic, tas, šķiet, ir pietiekami ilgs, lai ļautu sabiedrībām izpildīt to publiskošanas pienākumu, un pamatlietā aplūkotais sankciju tiesiskā regulējuma samērīguma raksturs netiek apšaubīts. Kā secinājumu 50. punktā norāda ģenerāladvokāts, ilgāks termiņš draudētu nodarīt kaitējumu trešo personu aizsardzībai, ciktāl pēdējām minētajām nebūtu pieejama jaunākā informācija, kas tām ļautu noskaidrot konkrētās sabiedrības faktisko situāciju.

60 Treškārt, no pārbaudes, vai ir iespējams izmantot mazāk ierobežojošus pasākumus, viedokļa var izrādīties nozīmīgi, ka atbilstoši Austrijas valdības tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem iepriekš spēkā esošais tiesiskais regulējums ir izrādījies nepietiekami efektīvs, jo šo pienākumu paredzētajā termiņā ievēroja mazāk par pusi publiskošanas pienākumam pakļauto sabiedrību. Līdz ar to atsilstoši šīs valdības uzskatam Austrijas Republikai, lai efektīvāk nodrošinātu publiskošanas pienākuma ievērošanu, bija jāgroza pirms 2011. gada spēkā esošais sankciju tiesiskais regulējums. Tomēr iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai pamatlietā aplūkotais sankciju tiesiskais regulējums ir pietiekami preventīvs, lai efektīvāk nodrošinātu publiskošanas pienākuma ievērošanu.

61 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus un ievērojot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, ir jāuzskata, ka Vienpadsmitās direktīvas 12. pants nav pret tādu sankciju tiesisko regulējumu, kāds ir aplūkots pamatlietā.

Par brīvību veikt uzņēmējdarbību

62 Attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 49. un 54. pants ir interpretējami tādējādi, ka tie ir pret tādu sankciju tiesisko regulējumu, kāds ir paredzēts *UGB* 283. pantā, kurā grozījumi izdarīti ar *BBG*, tostarp tādēļ, ka tajā ir paredzētas sankcijas publiskošanas neesamības dēļ arī attiecībā pret sabiedrību, kas ir dibināta atbilstoši tādas dalībvalsts tiesībām, kura nav Austrijas Republika un kuras filiāle atrodas pēdējā minētajā dalībvalstī, lai gan tās gada pārskati jau ir publiskoti un ar tiem var iepazīties minētās sabiedrības galvenās reģistrācijas vietas reģistrā.

63 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 49. pantā ir paredzēta brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu atcelšana. Saskaņā ar LESD 54. pantu tiesiskais statuss tām sabiedrībām, kuras izveidotas saskaņā ar kādas dalībvalsts tiesību aktiem un kuru juridiskā adrese, galvenā vadība vai galvenā uzņēmējdarbības vieta ir Savienībā, Līguma tiesību normās ir pielīdzināts to fizisko personu tiesiskajam statusam, kuras ir dalībvalstu pilsoņi. Attiecībā uz šīm sabiedrībām šī brīvība aptver tiesības veikt savu darbību citās dalībvalstīs ar meitasuzņēmuma, filiāles vai pārstāvniecības starpniecību (skat. 2010. gada 25. februāra spriedumu lietā C-337/08 *X Holding*, Krājums, I-1215. lpp., 17. punkts, un 2013. gada 25. aprīļa spriedumu lietā C-64/11 Komisija/Spānija, 23. punkts).

64 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru par brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumiem LESD 49. panta izpratnē ir uzskatāmi visi pasākumi, kas aizliedz, traucē vai padara mazāk pievilcīgu šīs brīvības izmantošanu (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Idryma Typou*, 54. punkts; 2011. gada 29. novembra spriedumu lietā C-371/10 *National Grid Indus*, Krājums, I-12273. lpp., 36. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Spānija, 26. punkts).

65 Austrijā ieviestais filiāļu publiskošanas pienākums sabiedrībām, kas ir dibinātas atbilstoši citas dalībvalsts tiesībām, ir paredzēts *UGB* 280.a pantā, ar kuru valsts tiesībās ir transponētas Vienpadsmitās direktīvas 1. pants un kura atbilstība šim pēdējam minētajam netiek apstrīdēta.

66 Turpretī pamatlietā ir strīds par sankciju tiesisko regulējumu, kas piemērojams publiskošanas atbilstoši *UGB* 283. pantam, kurā grozījumi izdarīti ar *BBG*, pienākuma neizpildes gadījumā. Kā izriet no šī sprieduma 15. punkta, minētā 283. panta tiesību normās ir paredzēts, ka naudas sods EUR 700 apmērā tiek noteikts ar rīkojumu, neveicot iepriekšēju procedūru, ja, beidzoties publiskošanas termiņam, grāmatvedības dokumenti nav iesniegti tiesā, kas ir kompetenta pārvaldīt komercreģistru, un nav izvirzīts neviens neparedzēts vai nepārvarams notikums. Naudas sods ir nosakāms atkārtoti ik pēc diviem mēnešiem līdz brīdim, kad tiek izpildīts publiskošanas pienākums. Sabiedrībai vai attiecīgajai struktūrai ir 14 dienu termiņš, lai iesniegtu apelācijas sūdzību par jebkuru rīkojumu, ar kuru ir piemērots naudas sods. Ar šo apelācijas sūdzību tiek apturēta noteiktā naudas soda izpilde, un ar to tiek uzsākta parastā procedūra.

67 Šajā ziņā ir jānorāda, pirmkārt, ka pamatlietā aplūkotais sankciju tiesiskais regulējums ir vienlīdz piemērojams Austrijā reģistrētām sabiedrībām un citās dalībvalstīs reģistrētām sabiedrībām, kas izveidojušas savas filiāles Austrijā. Šis tiesiskais regulējums tātad nenostāda citās dalībvalstīs, kas nav Austrijas Republika, reģistrētu sabiedrību, kuras filiāle atrodas pēdējā minētajā dalībvalstī, faktiski vai tiesiski nelabvēlīgākā situācijā nekā Austrijā reģistrētas sabiedrības.

68 Otrkārt, kā to pamatoti norāda arī Komisija, nekādas sankcijas netiek noteiktas, ja attiecīgā sabiedrība izpilda to tās tiesisko publiskošanas pienākumu, kas izriet no Savienības tiesībām un kurš ir piemērojams visās dalībvalstīs. Līdz ar to iespējamās sankcijas nevar aizliegt, traucēt vai padarīt mazāk pievilcīgu šai sabiedrībai, kas dibināta atbilstoši dalībvalsts tiesībām, ar filiāles starpniecību uzņēmējdarbības veikšanu citas dalībvalsts teritorijā.

69 No tā izriet, ka *UGB* 283. pantā, kurā grozījumi izdarīti ar *BBG*, paredzētais sankciju tiesiskais regulējums nevar tikt uzskatīts par tādu, kas rada ierobežojumu brīvībai veikt uzņēmējdarbību. Līdz ar to LESD 49. un 54. pants nav pret šādu tiesisko regulējumu.

Par efektīvas tiesību aizsardzības tiesā un tiesību uz aizstāvību ievērošanas principiem

70 Ar sava jautājuma b) un c) apakšpunktu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai vispārējais tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā princips un tiesību uz aizstāvību ievērošanas princips, kā tie ir paredzēti Hartas 47. pantā, kā arī ECPAK 6. panta 2. punktā, ir interpretējami tādējādi, ka tie ir pret tādu sankciju tiesisko regulējumu, kas piemērojams par grāmatvedības dokumentu publiskošanas pienākuma neizpildi un kurš ir paredzēts *UGB* 283. pantā, kurā grozījumi izdarīti ar *BBG*.

71 Atbilstoši Hartas 51. panta 1. punktam tās normas attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, kad tās īsteno Savienības tiesības.

72 Šajā ziņā būtībā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras reglamentē ar Savienības tiesībām, taču ne ārpus šādām situācijām. Šajā ziņā Tiesa jau ir atgādinājusi, ka tā attiecībā uz Hartu nevar novērtēt tādu valsts tiesisko regulējumu, kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Turpretī, ja šāds regulējums ietilpst šo tiesību piemērošanas jomā, Tiesai, lemjot prejudiciālā kārtībā, ir jāsniedz

nepieciešamie interpretācijas elementi, lai valsts tiesa varētu izvērtēt šī regulējuma saderību ar pamattiesībām, kuru ievērošanu tā garantē (skat. it īpaši 2013. gada 26. februāra spriedumu lietā C-617/10 *Åkerberg Fransson*, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

73 Tiesai ir arī bijusi iespēja precizēt, ka Hartā garantētās pamattiesības, interpretējot tās atbilstoši šai judikatūrai, kā arī paskaidrojumiem saistībā ar Hartas 51. pantu, ir jāievēro, ja valsts tiesiskais regulējums ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Citiem vārdiem sakot, Savienības tiesību piemērojamība nozīmē arī Hartā garantēto pamattiesību piemērošanu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Åkerberg Fransson*, 20. un 21. punkts).

74 Šajā gadījumā pamatlieta attiecas uz sankcijām, kas noteiktas tāda publiskošanas pienākuma neizpildes dēļ, kas paredzēts Vienpadsmitajā direktīvā. Tādējādi, kā izriet no šī sprieduma 49. punkta, Savienības likumdevējs atbilstoši Vienpadsmitās direktīvas 12. pantam ir atstājis dalībvalstu ziņā noteikt atbilstošas sankcijas, proti, efektīvas, samērīgas un preventīvas sankcijas, lai nodrošinātu publiskošanas pienākuma izpildi. Austrijas tiesībās šīs sankcijas ir paredzētas *UGB* 283. pantā, kurā grozījumi izdarīti ar *BBG*.

75 No tā izriet, ka pamatlietā aplūkotais Austrijas tiesiskais regulējums nozīmē Savienības tiesību īstenošanu Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē.

76 Līdz ar to pamatlietas apstākļos ir piemērojamas Hartas tiesību normas.

77 Attiecībā uz efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principu Hartas 47. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.

78 Lai Savienībā nodrošinātu šo pamattiesību ievērošanu, LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības [tiesību aizsardzības tiesā] nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.

79 Runājot par tiesību uz aizstāvību ievērošanas principu, Tiesa ir nospriedusi, ka tas ir jāievēro visās procedūrās, kuru rezultātā var tikt noteiktas sankcijas, it īpaši naudas sodi vai kavējuma naudas (šajā ziņā skat. 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-194/99 P *Thyssen Stahl*/Komisija, *Recueil*, I-10821. lpp., 30. punkts, un 2007. gada 8. februāra spriedumu lietā C-3/06 P *Groupe Danone* /Komisija, Krājums, I-1331. lpp., 68. punkts).

80 Pirmkārt, runājot par to, vai 14 dienu termiņš apelācijas sūdzības iesniegšanai, lai apstrīdētu sankcijas par publiskošanas neveikšanu paredzētajā termiņā, atbilst efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam, ir jāatgādina, ka paredzētajam termiņam ir jābūt faktiski pietiekamam efektīva tiesību aizsardzības līdzekļa sagatavošanai un prasības celšanai (2011. gada 28. jūlija spriedums lietā C-69/10 *Samba Diouf*, Krājums, I-7151. lpp., 66. punkts).

81 Ņemot vērā, ka publiskošanas pienākums principā ir piemērojams visām tādām filiālēm kā pamatlietā aplūkotā, ieinteresētajām personām tas ir tiesiski un vispārēji zināms, ka Austrijas tiesībās ir paredzēts deviņu mēnešu termiņš no bilances noslēgšanas datuma, lai veiktu šo publiskošanu, un ka šo termiņu var apturēt, ja publiskošanas veikšanu laikus ir liedzis neparedzēts vai nepārvarams notikums, 14 dienu termiņš principā nešķiet faktiski nepietiekams efektīva tiesību aizsardzības līdzekļa sagatavošanai un prasības celšanai.

82 Otrkārt, runājot par šaubām, kas saistītas ar tiesiskās atbildības prezumpcijas izmantošanu, kā rezultātā pierādīšanas pienākums ir uzlikts sabiedrībai, kā izriet no šī sprieduma 58. punkta, ir jāatgādina, ka pietiek ar to, ka konkrētā sabiedrība par tai noteikto naudas sodu iesniedz pamatotu apelācijas sūdzību, lai tiktu uzsākta parastā procedūra, kura kompetentajai tiesai ļauj ņemt vērā izskatāmās lietas konkrētos apstākļus.

83 Treškārt, attiecībā uz brīdinājuma vēstules un iespējas tikt uzklausītam neesamību ir jāatgādina, ka tiesību uz aizstāvību ievērošana visos procesos, kuri uzsākti pret personu un kuru rezultātā var pieņemt nelabvēlīgu lēmumu, ir Savienības tiesību pamatprincips, kas nodrošināms pat tad, ja nav nekāda tiesiskā regulējuma saistībā ar procesu. Šis princips noteic, ka tādu lēmumu adresātiem, ar ko būtiski tiek ietekmētas viņu intereses, ir jādod iespēja atbilstoši darīt zināmu savu viedokli par nelabvēlīgajiem strīdīgā lēmuma pamatojumā pret tiem izvirzītajiem faktiem (2006. gada 15. jūnija spriedums lietā C-28/05 *Dokter* u.c., Krājums, I-5431. lpp., 74. punkts un tajā minētā judikatūra).

84 Tomēr no pastāvīgās judikatūras izriet, ka pamattiesības nav absolūta priekšrocība, bet var ietvert ierobežojumus ar nosacījumu, ja tie faktiski atbilst vispārējām interesēm, uz ko ir vērsts konkrētais pasākums, un ja attiecībā uz izvirzīto mērķi tie nav uzskatāmi par pārmērīgu un nepieņemamu iejaukšanos, kas aizskar tādējādi garantēto tiesību pašu būtību (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dokter* u.c., 75. punkts, kā arī 2010. gada 18. marta spriedumu apvienotajās lietās no C-317/08 līdz C-320/08 *Alassini* u.c., Krājums, I-2213. lpp., 63. punkts un tajā minētā judikatūra).

85 Ņemot vērā attiecīgā pārkāpuma raksturu, šķiet, ka tādos apstākļos kā pamatlietā aplūkotie sākotnējās sankcijas EUR 700 apmērā piemērošana bez iepriekšēja brīdinājuma un bez iespējas tikt uzklausītam pirms sankcijas noteikšanas nešķiet ietekmējoša attiecīgo pamattiesību galveno saturu, jo pamatotas apelācijas sūdzības par nolēmumu, ar kuru noteikts naudas sods, iesniegšana to nekavējoties padara nepiemērojamu un izraisa parastās procedūras uzsākšanu, kuras ietvaros tiesības tikt uzklausītam var tikt ievērotas.

86 Tāpat šāda procedūra, šķiet, pirmkārt, faktiski atbilst Savienībā atzītam vispārējam mērķim, jo, kā izriet no Austrijas valdības apsvērumiem, *UGB* 283. pantā, kurā grozījumi izdarīti ar *BBG*, paredzētā sankciju tiesiskā regulējuma mērķis ir vispārējās labākas trešo personu un dalībnieku aizsardzības interesēs nodrošināt ātrāku un efektīvāku publiskošanas pienākuma ievērošanu. Otrkārt, nav norāžu uz to, ka šāda procedūra būtu nesamērīga ar izvirzīto mērķi.

87 Ceturtkārt, runājot par citiem procedūras elementiem, piemēram, tostarp pienākumu pamatot dokumentu par lietas ierosināšanu, aizliegumu iesniegt jaunus pamatus apelācijas tiesvedībā, kā arī garantijas par tiesas sēdes noturēšanu neesamību, Tiesas rīcībā nav neviena elementa, kas radītu šaubas par pamatlietā aplūkotā sankciju tiesiskā regulējuma atbilstību efektīvas tiesību aizsardzības tiesā un tiesību uz aizstāvību principiem.

88 Līdz ar to iz jāuzskata, ka pamatlietā aplūkotajā sankciju tiesiskajā regulējumā ir ievēroti efektīvas tiesību aizsardzības tiesā un tiesību uz aizstāvību principi.

89 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka, ievērojot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, LESD 49. un 54. pants, efektīvas tiesību aizsardzības tiesā un tiesību uz aizstāvību principi, kā arī Vienpadsmitās direktīvas 12. pants ir interpretējami tādējādi, ka tie nav pret tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru grāmatvedības dokumentu publiskošanai paredzētā deviņu mēnešu termiņa pārsniegšanas gadījumā kapitālsabiedrībai, kuras filiāle atrodas attiecīgajā dalībvalstī, nekavējoties tiek noteikts minimālais naudas sods EUR 700 apmērā, turklāt tas tiek darīts bez iepriekšējas brīdinājuma vēstules, un nedodot tai iespēju paust savu nostāju par apgalvoto pienākumu neizpildi.

Par tiesāšanās izdevumiem

90 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nosprież:

Ievērojot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, LESD 49. un 54. pants, efektīvas tiesību aizsardzības tiesā un tiesību uz aizstāvību principi, kā arī Padomes 1989. gada 21. decembra Vienpadsmitās direktīvas 89/666/EEK par informācijas sniegšanas prasībām attiecībā uz filiālēm, ko kādā dalībvalstī atvērušas noteiktu veidu sabiedrības, uz kurām attiecas citas valsts tiesību akti, 12. pants ir interpretējami tādējādi, ka tie nav pret tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru grāmatvedības dokumentu publiskošanai paredzētā deviņu mēnešu termiņa pārsniegšanas gadījumā kapitālsabiedrībai, kuras filiāle atrodas attiecīgajā dalībvalstī, nekavējoties tiek noteikts minimālais naudas sods EUR 700 apmērā, turklāt tas tiek darīts bez iepriekšējas brīdinājuma vēstules, un nedodot tai iespēju paust savu nostāju par apgalvoto pienākumu neizpildi.

[Paraksti]